

Fridhemsskolan
Vårgårda kommun
447 80 Vårgårda

2010-03-15
1 (13)
Dnr 43-2009:3983

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Fridhemsskolan
i Vårgårda kommun

Rektorn vid Fridhemsskolan

Vårgårda kommun

447 80 Vårgårda

Tillsyn i Fridhemsskolan

Förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Fridhemsskolan samt Vårgårda kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Skolverket genomförde år 2003 en tillsyn av Fridhemsskolan. Vid denna granskning framkom brister bland annat när det gäller rutiner för arbetet med åtgärdsprogram, och brister med att se till att alla elever som behöver stödåtgärder får detta.

Fridhemsskolans sammanställningar av kunskapsresultaten visar på en god måluppfyllelse för övriga ämnen än engelska, svenska och matematik. Måluppfyllelsen för ämnena engelska, matematik och svenska uppvisar dock stora variationer de senaste fem åren. I de nationella ämnesproven för det senaste året uppnår 10–19 procent av eleverna inte kravnivån för dessa ämnen. Skolinspektionen bedömer därför att åtgärder behöver vidtas för att förbättra skolans resultat. Skolinspektionen finner att skolan vidtar åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i svenska och skolan har också påbörjat åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i matematik. Skolan behöver dock vidta ytterligare åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen, däribland även i ämnet engelska. Tillsynen visar att det finns vissa brister i verksamheten som kan ha betydelse för elevernas möjlighet att nå målen. Till dessa hör att utformningen av åtgärdsprogram inte uppfyller de krav som ställs enligt grundskoleförordningen och de utgör därmed inte fullt ut ett aktivt verktyg för att ge eleven det stöd den behöver. Tillsynen visar också att det finns elever som behöver studiehandledning på sitt modersmål men som inte får sådant vilket också kan påverka elevernas möjligheter att nå målen i utbildningen.

Skolans lärare behöver i högre grad anpassa undervisningen till elevernas behov och förutsättningar. Skolans personal behöver också förbättra arbetet med att upprätta individuella utvecklingsplaner (IUP) och utforma studieomdömen så att de blir tydligt kopplade till de mål som uttrycks i läroplanen och kursplaner. Vid Skolverkets tillsyn av skolan år 2003 bedömdes att elevernas möjlighet till inflytande var väl utvecklat. Den tillsyn som Skolinspektionens nu genomfört visar att rektorn och skolans lärare mer aktivt behöver arbeta med elevernas möjlighet till inflytande över utbildningen utifrån stigande ålder och mognad. Skolans arbete med att motverka alla former av kränkande behandling måste bli tydligare dokumenterat i en aktuell plan mot kränkande behandling. Skolans arbete behöver också förbättras när det gäller att följa upp och utvärdera resultatet av skolans arbete med att främja, förebygga och förhindra kränkande behandling.

Skolinspektionen har i tillsynen av Fridhemsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar för att nå lägst målen för utbildningen.(Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan)
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som uppfyller förordningens krav.(7 kap. 2 § grundskoleförordningen)
- Lärare arbetar inte tillräckligt med att anpassa undervisningen till elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.(Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning. Lpo 94, 2.2 Kunskaper)
- Rektorn och lärarna arbetar inte aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad. (4 kap. 2 § skollagen och Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)
- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller förordningens krav. (14 a kap. 8 § skollagen) Enligt diskrimineringslagen ska även likabehandlingsplaner upprättas varje år.
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till de elever som har behov av det.(5 kap. 2 § grundskoleförordningen)

Beslut

4 (13)

Dnr 43-2009:3983

- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram som uppfyller grundskoleförordningens krav.(5 kap. 1 § grundskoleförordningen)

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Rektorn och Vårgårda kommun har ansvar för att Fridhemsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Vårgårda kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Vårgårda kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Johan Dahl, utredarna Jonas Nygren samt undervisningsrådet Elisabeth Fogelberg.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist

Enhetschef

Agneta Wennberg

Undervisningsråd/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av Fridhemsskolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Fridhemsskolan

Allmänt om tillsynen

Bilaga 1

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vårgårda kommun under perioden januari – mars 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Fridhemsskolan den 28 och 29 januari 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Fridhemsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Fridhemsskolan intervjuades rektorn, lärare och personal från elevhälsoteamet. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Fridhemsskolan

Fridhemsskolan	Antal elever
Förskoleklass	25
Grundskola	142

Källa: Fridhemsskolan

Fridhemsskolans rektor ansvarar för förskoleklassen och grundskolan årskurs 1–6. Skolan är organiserad i åldershomogena klasser. Klasslärarna samverkar i undervis-

Beslut

6 (13)

Dnr 43-2009:3983

ningen för att ta vara på varandras ämneskompetens. Rektorn har även ansvar för förskola med tre avdelningar samt fritidshem med två avdelningar. Kommunens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg bedöms i separata rapporter och ingår i kommunbeslutet. Lärare i grundskolan och lärare/fritidspedagoger samarbetar i de olika klasserna. Grundskolans lärare är uppdelade i två arbetslag, förskoleklassen och årskurserna 1–3 samt årskurserna 4–6. Förskoleklassen och årskurs 1 samverkar med varandra. Likaså finns viss samverkan mellan årskurserna 1–6, bland annat genom ett faddersystem. Fridhemsskolan ligger i Vårgårda tätort. Rektorn har varit rektor på skolan sedan år 1995.

Tillsynsprotokoll för Fridhemsskolan**Bilaga 2**

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygg lärandemiljö

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

- Alla elever ges inte förutsättningar för att nå lägst målen för utbildningen.

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Fridhemsskolans sammanställning av resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 5 visar att resultaten på de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska har varierat de senaste fem åren. I engelska och matematik ligger andelen elever som klarade kravnivån mellan 72 och 93 procent. I svenska har resultaten varierat mellan 76 procent och 96 procent. Det senaste året har 78 procent av eleverna uppnått kravnivån i engelska, 74 procent i matematik och 81 procent i svenska. År 2008 genomfördes de första nationella ämnesproven för årskurs 3. Resultatet visade att 86 procent av eleverna uppnådde kravnivån i matematik och alla elever uppnådde kravnivån i svenska. Noteras bör att resultatet angivet i procent baseras på ett relativt litet antal elever (ca tjugofem). Sedan några år följer skolan upp måluppfyllelsen i årskurs 5 i samtliga ämnen, dock har eventuella skillnader mellan pojkars och flickors resultat inte granskats. Resultatet visar att nästan samtliga elever når målen i övriga ämnen än engelska, matematik och svenska.

Det finns enligt Skolinspektionen en rad faktorer som skolan kan påverka och som bör vägas in vid bedömningen av om eleverna ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. Till dessa hör bland annat om eleverna får den stödundervisning och det särskilda stöd de behöver för att nå målen. Likaså om skolan följer upp resultaten i alla ämnen och analyserar eventuella skillnader i måluppfyllelse samt vidtar åtgärder för ökad måluppfyllelse. Fridhemsskolan följer upp resultaten i samtliga ämnen. Skolan har också följt upp betygsresultaten i årskurs 9 för de elever som tidigare gått i skolan. Skolan gör också insatser för att förbättra måluppfyllelsen i svenska, bland för att öka elevernas läsförståelse. Rutinerna för att följa eleverna läs- och skrivutveckling har för-

bättras. Rektorn menar att matematik är ett ämne som behöver utvecklas och en särskilt personalresurs har avsatts för detta. Skolan har dock inte analyserat de varierande resultaten i engelska och vidtagit åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen i ämnet. Tillsynen visar att utformningen av åtgärdsprogram inte uppfyller de krav som ställs enligt grundskoleförordningen och de utgör därmed inte fullt ut ett aktivt verktyg för att ge eleven förutsättningar för att nå målen i utbildningen. Tillsynen visar också att det finns elever som behöver studiehandledning på sitt modersmål men som inte får sådant vilket kan påverka elevernas möjligheter att nå målen i utbildningen.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Lärares bedömning och utvärdering

- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som uppfyller förordningens krav.

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Inför utvecklingssamtalet utformar läraren ett skriftligt omdöme om kunskapsutvecklingen i samtliga ämnen för varje elev. I det skriftliga omdömet anges i vilken mån eleverna bedöms vara på väg att nå kunskapsmålen i ämnet och läraren gör också en kommentar om elevens kunskapsutveckling. Det skriftliga omdömet ligger till grund för den individuella utvecklingsplanen (IUP) vilken skrivs i samband med utvecklingssamtalet. Hur de skriftliga omdömena och elevernas IUP utformas varierar mellan olika lärare. I elevernas IUP framgår det inte alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. De omdömen som ges är inte alltid kopplade till de nationella målen, exempelvis förekommer det uttryck som har att göra med elevens beteende eller personliga inställning till ämnet. Både rektorn och skolans lärare menar att arbetet med IUP och skriftliga omdömen ännu inte funnit sina former.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärande

- Lärare arbetar inte tillräckligt med att anpassa undervisningen till elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Vid verksamhetsbesök och vid samtal med elever framkommer att alla elever i klassen arbetar med i stort sett samma uppgifter under lektionen och under samma tid. Eleverna och lärare beskriver att de elever som behöver mer utmaningar i sitt lärande kan få extrauppgifter när de är klara med ett avsnitt. Undervisningen styrs i hög grad av läromedel som nästan alla elever arbetar utifrån. För de elever som är i behov av stöd i ämnena svenska, engelska och matematik ges undervisningen i mindre grupper. Undervisningens innehåll och form är dock till stora delar lika för alla elever, oberoende av elevers olika behov. Vid samtal med lärare framkommer att det sällan förekommer diskussioner kring hur undervisningen på olika sätt kan bedrivas för att anpassas till elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

- Rektor och lärare arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande.

4 kap. 2 § skollagen.

Lpo 94, 2. Elevernas ansvar och inflytande

3 kap. 6 § grundskoleförordningen

Eleverna, både de yngre och de äldre, menar att de inte har något inflytande över undervisningens innehåll och i liten grad hur arbetet ska genomföras. Några lärare ger dock exempel på att eleverna ges utrymme att påverka undervisningens innehåll och form men menar att lärare inte alltid tydliggör inflytandet för eleverna. Eleverna gör i

slutet av varje vecka en utvärdering av hur eleven uppfattar sin egen insats under veckan, den ligger dock inte till grund för att påverka elevens eget lärande. Av skolans arbetsplan för läsåret 2009/10 framgår inte hur skolan avser att utforma elevinflytandet. Skolans elever ska genom elevråd och klassråd få inflytande över skolans verksamhet i stort. Elever kan ge exempel på att de genom klassråd och elevråd ges ett visst inflytande. Vid samtal med eleverna, både de yngre och äldre framkommer att de inte alltid vet vem eller vilka som fattar beslut i frågor som behandlas i elevrådet.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygg lärandemiljö

- Skolan saknar en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven, även likabehandlingsplaner ska upprättas varje år enligt diskrimineringslagen.

14 a kap. 8 § skollagen

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Vid samtal med elever och lärare framkommer att skolan på olika sätt bedriver ett aktivt värdegrundsarbete och elever uppger att skola i huvudsak utgör en trygg lärandemiljö. Detta framgår även av de elevenkäter som skolan årligen genomför. Skolan planerar, följer upp och utvärderar dock inte resultatet av skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling. För Fridhemsskolan finns en plan mot kränkande behandling upprättad år 2006 som är gemensam för skolan, fritidshemmen och förskolorna inom rektorsområdet och som är utformad efter en gemensam kommunal mall. Planen innehåller en allmän översikt över de åtgärder som behövs för att främja och förebygga diskriminering och kränkande behandling. I planen kan inte de olika verksamheterna förskola, fritidshem eller skola urskiljas. Planen saknar slutsatser som kan dras efter en aktuell kartläggning av situationen på Fridhemsskolan. Slutsatserna ska ligga till grund för vilka insatser som bland andra avses påbörjas och genomföras det kommande året. Det framgår inte hur barn och elever varit delaktiga i utformandet av planen.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

- Studiehundledning på modersmålet ges inte till de elever som har behov av det.

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

I Fridhemsskolan finns elever som bott i Sverige endast en begränsad tid och som inte behärskar det svenska språket fullt ut. Eleverna har gått i en s.k. förberedelseklass i en annan skola. Bland dem finns elever som i undervisningssituationen behöver studiehandledning på sitt modersmål. Enligt rektorn kan inte skolan erbjuda dessa elever studiehandledning på modersmålet. Enligt förvaltningschefen beror detta på att kommunen, trots försök att samverka med angränsande kommuner och Borås högskola, inte funnit lärare med kompetens att ge studiehandledning på elevernas modersmål.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram som uppfyller grundskoleförordningens krav.

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

De åtgärdsprogram som skolan upprättar följer en gemensam mall som finns för hela rektorsområdet. I de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av framgår inte vilket behov av stöd eleverna har. De åtgärder som planeras för eleverna är inte tydligt kopplade till elevens behov. Inte heller framgår det tydligt när uppföljning och utvärdering

Beslut

13 (13)

Dnr 43-2009:3983

ska ske. I de fall där uppföljning och utvärdering anges, är tidpunkten ibland alltför långt fram för att åtgärderna vid behov ska kunna justeras i tid.